

**VOJENSKÝ HISTORICKÝ ÚSTAV
VOJENSKÝ HISTORICKÝ ARCHÍV
BRATISLAVA**

Fond č. 4012

**Štáb civilnej obrany
Západoslovenského kraja
Bratislava**

1951 - 1970

Inventár

Bratislava 2015

Ing. Milan Ondruš

Obsah

Úvod.....	3
Civilná ochrana.....	3
Vývoj pôvodcu registratúry.....	3
Vývoj registratúry v období existencie.....	4
Využitie archívnych záznamov.....	4
Inventár.....	6
A./ Bratislava- mesto.....	6
B./ Galanta.....	6
C./ Komárno.....	6
D./ Nitra.....	7
E./ Trenčín.....	8
F./ Štáb CO Západoslovenského kraja Bratislava.....	9
Menný register.....	11
Miestny register.....	12
Vecný register.....	13
Skratky.....	14
Odporúčaná literatúra:.....	19

Ú v o d

Sekcia krízového riadenia ministerstva je odborným útvarom ministerstva pre integrovaný záchranný systém, civilnú ochranu, krízové riadenie, civilné núdzové plánovanie, ochranu kritickej infraštruktúry, hospodársku mobilizáciu, správu materiálu civilnej ochrany a humanitárnu pomoc. <http://www.minv.sk/?okr>

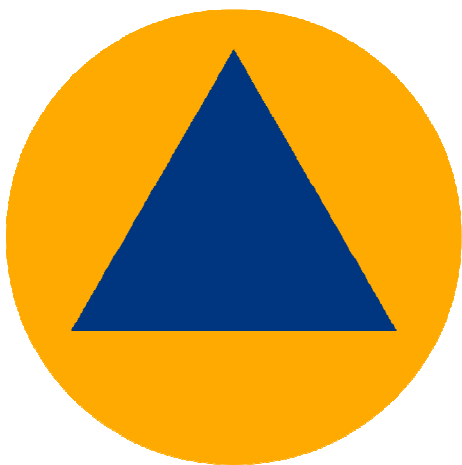
Zrušením okresných vojenských správ a vyšších doplňovacích veliteľstiev boli spod riadenia Ministerstva obrany SR v roku 2013 včlenené do riadenia MV SR oddelenia doplňovania a tým boli rozšírené súčasti riadenia krízových situácií a civilná ochrana na miestnej samospráve.

Civilná ochrana

Civilná ochrana (zastaralo počas studenej vojny: *civilná obrana*; skr. *CO*) je sústava úloh a opatrení zameraných na ochranu života, zdravia a majetku obyvateľstva, ako aj národného hospodárstva. Tento termín zahŕňa aj organizácie a inštitúcie vykonávajúce tieto úlohy (civilná obrana) a opatrenia (civilná ochrana obyvateľstva). Spočíva najmä v analýze možného ohrozenia, vo vykonávaní opatrení na zníženie alebo elimináciu rizík ohrozenia a v odstraňovaní následkov mimoriadnych udalostí, vrátane ohrozenia civilného obyvateľstva počas vojenských konfliktov.

Vývoj pôvodcu registratúry

Civilná obrana sa začala rozvíjať začiatkom 20. a v priebehu 30. rokov 20. storočia. Významne ju urýchlil rozvoj vojenského a predovšetkým bombardovacieho letectva, ktorý spôsobil počas druhej svetovej vojny veľké ohrozenie civilného obyvateľstva i v hlbokom tyle bojujúcich armád. Neskôr sa rozvíjala v dôsledku možnosti použitia zbraní hromadného ničenia, predovšetkým jadrových zbraní, tiež ako ochrana pri únikoch nebezpečných látok, priemyselných nehodách a živelných pohromách. Opatrenia a postupy civilnej obrany boli organizované na všetkých úrovniach spoločnosti v mestách, dedinách, závodoch, školách, úradoch a podobne. Vytvárali sa i objektové útvary, ktorých cieľom bola ochrana obytných domov, škôl či závodov. Od konca studenej vojny sa ochrana civilného obyvateľstva prestala sústrediť na obranu pred vojenskými útokmi, ale zamerala sa na ochranu pred katastrofami a havarijnými situáciami vo všeobecnosti.

Medzinárodný znak civilnej obrany schválený prvým protokolom z roku 1977 ktorý doplňoval Ženevskú konvenciu z roku 1949.

Vývoj registratúry v období existencie

Spisová a archívna služba v armáde sa riadila rezortnými predpismi a nariadeniami, kde hlavným predpisom bol Adm-1-1 (Spisová a archívna služba v ČSLA). Štruktúra archívov a systém využívania archívnych dokumentov umožňoval odovzdávať do archívov ČSLA aj písomnosti obsahujúce utajované skutočnosti. Sprístupnenie takýchto nosičov informácií širokej odbornej a laickej verejnosti bolo umožnené až rozkazom ministra obrany SR č. 38/2004, ktorým boli odtajnené archívne záznamy vzniknuté z činnosti organizačných zložiek armády dislokovaných na Slovensku z rokov 1945 až 1992 (vo VHA Bratislava sú uložené do roku 1970 a vo Va-centrálnej registratúre Trnava roky 1971 až 1992). Vzhľadom k veľkému množstvu písomného materiálu (12 tis. škatúl) je vyznačenie odtajnenia vykonávané až pri poskytovaní požadovaného dokumentu žiadateľovi.

Spisový materiál bol po uzatvorení odovzdávaný spisovňou ŠTCOK do Archívu ČSLA Olomouc, kde bol vykonávaný výber dokumentov a skartačné konania podľa platného skartačného poriadku a plánu. Vybrané dokumenty boli odovzdané na trvalé uloženie do VHA Praha, odkiaľ boli pri delimitácii po rozdelení Českej a Slovenskej federatívnej republiky prevzaté písomnosti útvarov so sídlom na Slovensku do VHA Bratislava.

V rámci fondu Štábu CO Západoslovenského kraja Bratislava bol spracovaný spisový materiál z rokov 1951 až 1970 a rozkazy veliteľa a náčelníka ŠTCO kraja a okresov z rokov 1954 – 1970 (r.1971 a mladšie sú uložené vo Va-centrálnej registratúre Trnava).

Využitie archívnych záznamov

Pred spracovaním mal fond Štáb civilnej obrany Západoslovenského kraja Bratislava 10 škatúl písomného materiálu. Pri spracovaní boli dokumenty zaradené do podskupín s ohľadom na rok vzniku písomnosti a organizačné členenie CO kraja. Dokumenty sú spracované v slovenskom a českom jazyku.

Spracované dokumenty môžu osloviť široký okruh bádateľov, ktorí sa zaoberajú vojenskými dejinami Slovenska, vývojom civilnej obrany a jej úlohy v miery.

Pre uľahčenie orientácie slúžia abecedne spracované registre - menný, miestny a vecný.

Nakoľko pri spracovaní dokumentov boli použité skratky bežné len v podmienkach armády a bez ich ovládania môžu byť poskytované informácie nezrozumiteľné, je v inventári spracovaný prehľad použitých skratiek s ich významom.

Inventár je členený podľa tematických celkov s príslušným inventárnym číslom. Na konci inventárnej jednotky je vyznačené uloženie dokumentov v príslušnej škatuli.

Pri požiadavke na štúdium je potrebné uviesť názov fondu, číslo inventárnej jednotky, číslo škatule a číslo písomnosti (ak je požadovaná

jednotlivina a je číslo uvedené). V zásade sa predkladá na štúdium celá inventárna jednotka.

V publikácii pri citovaní archívneho dokumentu uvádzajte názov archívu, značku fondu, inventárne číslo a číslo písomnosti, napr. „VHA Bratislava, f. ŠTCOK Bratislava, i. č. 8, č. : 11716“.

Inventár

A./ Bratislava- mesto

1. Odtajnené písomnosti:

rok 1954

- Projektová dokumentácia poľného protiplynového úkrytu zo železobetónových prefabrikátov.
- Projektová dokumentácia skladov PRB.

rok 1960

- Zápisnica o odovzdaní stavby a administratívne dohody o prevode pozemku a prevode podzemnej stavby na Železnej Studienke v Bratislave.

rok 1963

- Prehľad k rozboru normatívov žienjino-technických opatrení. Reorganizácia útvaru chemického a radiačného prieskumu ŠTOK.

rok 1970

- Správa o dosiahnutých výsledkoch v budovaní civilnej obrany v Bratislave v roku 1969 a hlavné úlohy v roku 1970.

Šk.č. 1, 4 zložky

2. Obyčajné písomnosti:

rok 1965

- Finančná pomoc postihnutým povodňami.
- Zápisnice o odovzdaní a prevzatí dokončených stavieb alebo ich ucelených častí.
- Protokol záverečného merania spojovacieho modulačného kábla Železná Studienka – Kamzík v Bratislave.

Šk.č. 1, 2 zložky

(pokračovanie vo fonde 04033)

B./ Galanta

3. Rozkazy - odtajnené:

Veliteľa Civilnej obrany
okresu Galanta

- r. 1959 - č. 1

Šk.č. 2, 1 zložka

C./ Komárno

(vyskartované)

D./ Nitra

4. Odtajnené písomnosti:

rok 1951

- Zápisnica o prevzatí skonfiškovaného kaštieľa Eugénie Dórovej v Cabaji, dvor Nový Pereš.

rok 1953

- Schválenie technického projektu stavby skladu v Nitre.

rok 1954

- Pohľadávky za investičnú výstavbu skladu v Nitre.

rok 1955

- Projektová a rozpočtová dokumentácia na sklad v Nitre.

rok 1968

- Zápisnica z komplexnej previerky štábu CO okresu Nitra vykonanej orgánmi štábu CO kraja Bratislava.
- Záznam z previerky štábu CO okresu Nitra zo 7.10.1968.
- Zápis z kontroly plnenia úloh z previerky vykonanej štábom CO kraja v máji 1968 na štábe CO okresu Nitra.

rok 1969

- Predloženie stanoviska pre správu k príprave úloh CO.

rok 1970

- Prehľad o plnení investícií a zoznam stavieb rozpočtového plánu.
- Organizácia CO objektu Autobrzdya Jablonec nad Nisou, závod 09 Vráble.
- Záznam z kontrolného dňa stavby „Sklady a garáže CO“ v Rišňovciach.
Šk.č. 2, 7 zložiek

5. Rozkazy - odtajnené:

Veliteľa Civilnej obrany	– r. 1954 - č. 1 - 5
okres Nitra	r. 1955 - č. 1 - 13 (č. 6,7 –chýba)
	r. 1960 - č. 1
domáci – vnútorný	– r. 1954 - č. 1 - 3
Náčelníka odboru CO	– r. 1954 - č. 3 - 7
Náčelníka štábu CO	– r. 1958 - č. 1 - 8
	r. 1959 - č. 1 - 7
	r. 1960 - č. 1 - 2
- vnútorný	– r. 1959 - č. 1

Šk.č. 2, 9 zložiek

E./ Trenčín

6. Odtajnené písomnosti:

rok 1969

- Odsúhlasenie trasy uloženia spojovacieho kábla automatickej telefónnej ústredne v Zlatovciach.

rok 1970

- Štatút štábu CO okresu Trenčín.
 - Doplnok štatútu štábu CO okresu Trenčín.
- Šk.č. 3, 2 zložky

F./ Štáb CO Západoslóvenského kraja Bratislava

7. Rozkazy - odtajnené:

Veliteľ Civilnej obrany Západoslóvenského kraja	- r. 1959 - č. 1 - 5 r. 1960 - č. 1 - 9 (č. 3 - chýba) r. 1962 - č. 1 - 8 r. 1968 - č. 1 - 4 (č. 2 - chýba)
Náčelníka štábu Civilnej obrany Západoslóvenského kraja	- r. 1958 - č. 1 - 16 r. 1959 - č. 1 - 12 r. 1960 - č. 1 - 11 r. 1962 - č. 1 - 15 - nevydaný č. 13 r. 1965 - č. 1 - 6 r. 1966 - č. 1 - 14 - nevydaný č. 3 r. 1967 - č. 1 - 20 r. 1968 - č. 1 - 5 r. 1970 - č. 1 - 6

Šk.č. 4, 13 zložiek

8. Rozkazy - odtajnené:

Náčelníka štábu Civilnej obrany Západoslóvenského kraja - vnútorný	- r. 1959 - č. 1 - 15 r. 1960 - č. 1 - 31 r. 1962 - č. 1 - 31 r. 1965 - č. 1 - 26 r. 1966 - č. 1 - 31 - nevydaný č. 16 r. 1967 - č. 1 - 16 r. 1968 - č. 1 - 13 r. 1969 - č. 1 - 14 r. 1970 - č. 1 - 14
--	--

Šk.č. 5, 6 zložiek (r. 1959 - 1967)

Šk.č. 6, 3 zložky (r. 1968 - 1970)

9. Rozkazy - odtajnené:

Náčelníka štábu Civilnej obrany Západoslóvenského kraja - personálne	- r. 1959 - č. 3 - 7 (č. 1 a 2 - nevydané) r. 1960 - č. 1 - 3 r. 1962 - č. 1 - 3 r. 1963 - č. 1 - 8 r. 1966 - č. 1 - 17 r. 1967 - č. 1 - 24 r. 1968 - č. 1 - 22 r. 1969 - č. 1 - 11 r. 1969 - č. 1 - 8 (obyčajné)
- materiálóv	r. 1959 - č. 1
- hospodársko-finančné	r. 1960 - č. 1 r. 1962 - č. 1 - 3 r. 1965 - č. 1 - 4

Šk.č. 6, 13 zložiek

10. Rozkazy - odtajnené:

Veliteľa Civilnej obrany – r. 1963 - č. 1 - 2
Západoslovenského kraja r. 1966 - č. 1 - 2
- personálne r. 1967 - č. 1 - 2
r. 1968 - č. 1 - 7
r. 1969 - č. 1 - 2

Veliteľa a NŠ Civilnej obrany – r. 1964 - č. 1 - 15
Západoslovenského kraja r. 1965 - č. 1 - 17
- personálne

Šk.č. 6, 7 zložiek

11. Personálne opatrenia:

Náčelníka štábu Civilnej obrany – r. 1970 - č. 1 - 26
Západoslovenskej operačnej zóny

Šk.č. 7, 1 zložka

12. Odtajnené písomnosti:

rok 1958

- Správa o priebehu záchranných prác na rieke Váh v okrese Piešťany a Trnava.
- Správy o činnosti štábov a útvarov CO pri záchranných prácach v povodí rieky Váh v kraji Bratislava.
- Menovacie dekréty k ustanoveniu do funkcií veliteľstiev a štábov CO kraja.

rok 1959

- Zápisnica o spresnení staveniska závodu Pyrit Pezinok.

rok 1960

- Organizačná schéma PSB CO v kraji a okrese, počty útvarov a osôb.

rok 1961

- Zadávací projekt „Sklad 14N/III Bratislava.

rok 1962

- Zadávací projekt „Stavby a zariadenia CO“ pre CHZJD – dusíkareň Šaľa.

rok 1963

- Technicko-ekonomická štúdia vodného diela na Dunaji – Nagymaros (2x).
- Nová organizácia štábu CO – tabuľky platné od 15.9.1963.

Šk.č. 7, 3 zložky (rok 1958 – 1960)

Šk.č. 8, 3 zložky (rok 1961 - 1963)

Menný register

Priezvisko, titul meno vzťah k armáde inventárne číslo

D

Dórová Eugénia občianka 4,

Miestny register

Názov *inventárne číslo*

B

Bratislava 1, 4, 12,
Bratislava – Železná Studienka 1, 2,
Bratislava – Kamzík 2,

C

Cabaj – dvor Nový Pereš 4,

G

Galanta 3,

J

Jablonec nad Nisou 4,

N

Nitra 4,
Nagymaros 12,

P

Piešťany 12,
Pezinok 12,

R

Rišňovce 4,

Š

Šaľa 12,

T

Trenčín 6,
Trnava 12,

V

Vráble 4,

Z

Zlatovce 6,

V e c n ý r e g i s t e r

<i>Výraz</i>	<i>inventárna jednotka obsahujúca výraz</i>
kryt/ úkryt	1,
organizačná schéma	12,
previerka/ -y	4,
prevod (majetku)	1,
projekt/-ová, projektant	1, 4, 12,
reorganizácia	1,
správa/vyhodnotenie	1, 4, 12,
stavba/ -y	1, 4, 12,
štatút	6,
výsledky	1,
zápisnica	1, 2, 4, 12,

Skratky

<u>Skratka</u>		<u>plné znenie</u>
2VO	-	2.vojenský okruh
3. 5RP	-	tretí päťročný plán
ABF	-	armádny bytový fond
AOZ	-	Automobilový opravárenský závod
ATU	-	automatická telefónna ústredňa
AU	-	Automobilové učilište
b. j.	-	bytová jednotka (byt)
bps	-	brigáda pohraničnej stráže
COK	-	civilná obrana kraja
ČSD	-	Československé štátne dráhy (železnica)
ČSLA	-	Československá ľudová armáda
ČSSR	-	Československá socialistická republika
DA	-	dom armády
DN	-	dopravná nehoda
DOV	-	doplňovacie okresné veliteľstvo (neskôr OVS)
DŠ	-	dierny štítok
DZ	-	delostrelecká základňa
FVZ	-	filtračné vzduchotechnické zariadenie
GR	-	generálne riaditeľstvo
HPS	-	hlavná politická správa
HZ (HS)	-	hospodárska zmluva
CHL	-	chemické laboratórium
CHZJD	-	Chemické závody Juraja Dimitrova
IU	-	Intendančné učilište
IZ	-	investičný zámer
JRD (JZD)	-	jednotné roľnícke družstvo
JÚ	-	jadrový úder
k. ú.	-	katastrálne územie
Kčs	-	Koruna česko-slovenská (peňažná mena)

Skratka ***plné znenie***

KNV	-	krajský národný výbor
KO	-	krajská organizácia
KP	-	kritická pripomienka
KSČ	-	Komunistická strana Československa
KSS	-	Komunistická strana Slovenska
KSVD	-	krajská správa vojenskej dopravy
KV	-	krajský výbor
KVS	-	krajská vojenská správa
KVUSS	-	krajská vojenská ubytovacia a stavebná správa
LPH	-	letecké pohonné hmoty
LTU	-	Letecké technické učilište
LZ	-	lesný závod
ME	-	mechanizovaná evidencia (budov a stavieb)
MNB	-	ministerstvo národnej bezpečnosti
MNO	-	ministerstvo národnej obrany
MNV	-	miestny národný výbor
MS	-	muničný sklad
MsNV	-	mestský národný výbor
MV	-	ministerstvo vnútra
NVMB	-	Národný výbor mesta Bratislavy
NV	-	národný výbor
n. p.	-	národný podnik
NŠ	-	náčelník štábu
OBD	-	okresné bytové družstvo
OR	-	obyčajný rozkaz
OHEO	-	okruhový hygienicko-epidemiologický oddiel
ONV	-	okresný národný výbor
OP	-	ochranné pásmo
OSP	-	okresný stavebný podnik
OSV	-	okruhový sklad výstroja
OÚVO	-	Obvodný úrad Vojenského obvodu
OVS	-	okresná vojenská správa
OVIS	-	oblastná vojenská investičná správa
OZ	-	odevné závody
OZS	-	okruhový zdravotnícky sklad
OŽS	-	okruhový žienijný sklad
PBH	-	podnik bytového hospodárstva
PDS	-	pokusná delostrelecká strelnica
PIV	-	plán investičnej výstavby

Skratka plné znenie

plo	-	protiletadlový oddiel
plrp	-	protiletadlový raketový pluk
PMS	-	posádkový muničný sklad
PRH (PZH)-		pomocné roľnícke hospodárstvo (zemědělské)
prpzn	-	prápor pozemného zabezpečenia navigácie
PS	-	pohraničná stráž, (posádková strelnica, pechotná strelnica)
PSP (PS)	-	posádková správa
PVOS	-	protivzdušná obrana štátu
PVŠ	-	protivzdušná ochrana štátu (PVS)
PVT	-	pracovisko výpočtovej techniky
RL	-	rádiorелеové (stanovište)
RLS	-	releová stanica, releové stanovište
RNM	-	rozkaz námestníka ministra
RMNO	-	rozkaz ministra národnej obrany
RP	-	riaditeľstvo podniku
rtpr	-	rádiatechnický prápor
RTU	-	rádiatechnický uzol
SA	-	Sovietska armáda
SAV	-	Slovenská akadémia vied
SB	-	správa budov
Sb. z. a nar. -		Zbierka zákonov a nariadení
slmpr	-	cestný (silniční) mostný prápor
SOR	-	Slovenská odborová rada
spojpr	-	spojovací prápor
SPZ	-	stále poplachové zariadenie (sieť posádkového zvolávania)
SOZ	-	Stredoslovenská operačná zóna
SSD	-	správa strednej železnice (dráhy)
SSR	-	Slovenská socialistická republika
SU	-	Spojovacie učilište, spojovací uzol
SÚP	-	stavebný územný plán
SVOD	-	správa vojenských obytných domov
SVŠT	-	Slovenská vysoká škola technická (Bratislava)
ŠTK	-	štáb kraja
ŠTOK	-	štáb okresu
ŠAS	-	škola automobilových špecialistov
ŠM	-	štátny majetok (poľnohospodársky podnik)
TAS	-	tanková a automobilová služba
t. č.	-	toho času
TOO	-	technicko-organizačné opatrenia

Skratka _____ ***plné znenie***

ZVH	-	zlepšovateľské a vynálezcovské hnutie
ZVL	-	Závody valivých ložísk

Odporúčaná literatúra:

1. Bílek, J. a kol.: Vojenské dejiny Československa V. diel (1945-1955) Naše vojsko 1989, Praha
2. Štaigl, J., Štefanský, M.: Vojenské dejiny Slovenska, VI. zväzok (1945-1968), Magnet Press, Slovakia s.r.o. 2007
3. Vojenská história, časopis pre vojenskú históriu, múzejníctvo a archívniectvo, VHÚ Bratislava
4. Buzalka, J.: História civilnej ochrany na našom území, skriptá 2012, ISBN: 978-80-8054-527-7
5. Ondruš, M.: Štáb civilnej obrany Stredoslovenského kraja – inventár 2015
6. Ondruš, M.: Štáb civilnej obrany Východoslovenského kraja – inventár 2016

www.vhu.sk

www.valka.cz

www.vojenstvi.cz

<http://www.build.gov.sk/mvrrsr/index.php?id=1&cat=283>

<http://www.minv.sk/?civilna-ochrana>

Názov fondu: **ŠTÁB CIVILNEJ OBRANY
ZÁPADOSLOVENSKEHO KRAJA
BRATISLAVA**

Kód fondu: 4012

Roky: 1951 - 1970

Značka fondu: ŠCOK Bratislava

Počet archívnych škatúl: 9

Fond usporiadal: Ing. Milan Ondruš

Inventár spracoval: Ing. Milan Ondruš

Inventár napísal: Ing. Milan Ondruš

Počet výtlačkov: 7

Rok vydania: 2015

Schválil: Mgr. Peter Kralčák, PhD.